

DöBra-kortleken och äldre personers resonemang om värderingar och prioriteringar inför kommande vård i livets slutskede

Malin Eneslätt^{1,2}, Gert Helgesson¹, Carol Tishelman^{1,3,4,5}

¹ Karolinska Institutet

² Luleå tekniska universitet

³ Glesbygdsmedicinskt centrum

⁴ Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO)

⁵ University of Southampton

Bakgrund

Advance care planning (ACP) är ett paraplybegrepp för processen att reflektera, planera och samtala om kommande vård i livets slutskede. Trots mängden forskning om ACP globalt, särskilt i engelskspråkiga länder, är systematisk implementering av ACP ovanlig i Sverige. I detta projekt - en del av forskningsprogrammet DöBra - har vi testat en strukturerad, samtalsbaserad metod för att starta tidiga samtal om kommande vård i livets slutskede, genom att bl.a. använda DöBra-kortleken för att stimulera reflektion och konversation om värderingar och prioriteringar.

Frågeställning

Hur resonerar äldre personer om sina värderingar och prioriteringar inför kommande vård i livets slutskede?

Metod

I detta projekt samarbetar vi med representanter från en rad olika pensionärs-, patient- och stödföreningar. Deltagare rekryterades genom att anmäla intresse efter att ha fått information om studien via någon av föreningarna. Intervjuer med 65 äldre personer, som inte veterligen var i livets slutskede, genomfördes runt om i landet.

DöBra-kortleken innehåller 37 påståenden som sådant som kan vara viktigt i livets slutskede, samt 'valfria alternativ' för fritt formulerade preferenser. Deltagarna uppmanades att sortera och rangordna korten utifrån prioritet samt reflektera över och motivera sina val. För att studera resonemang kring värderingar och prioriteringar analyserades ett urval av intervjuerna.

Resultat

Resonemangen karaktäriserades generellt sett av stor individuell variation, särskilt i samband med användning av DöBra-kortleken. Även när olika deltagares rangordningar av korten såg liknande ut kunde prioriteringarna motiveras på vitt skilda sätt; t. ex. med fokus på fysiska, relationella, praktiska eller existentiella aspekter. Även likartade formuleringar av 'valfria alternativ' kunde motiveras på helt olika vis.

Konklusion

Att utforska personers resonemang kring DöBra-korten är viktigt för att förstå den väldigt individuella processen av att prioritera sina önskemål inför livets slutskede. DöBra-kortlekens relativt öppet formulerade påståenden har visats kunna främja grundade samtal om individers prioriteringar och underliggande värderingar för kommande vård i livets slut.